

Aan Provinciale Staten

ONDERWERP	Beheerplan rivier de Eem	TELEFOONNUMMER	+31652769473
DATUM	13-06-2023	E-MAILADRES	johan.wyma@provincie-utrecht.nl
DOCUMENTNUMMER	UTSP-1587142581-139	DOMEIN/OPGAVE	MOB
VAN	Johan Wyma	TEAM	ET2
		PORTEFEUILLEHOUDER	Schaddelee
BIJLAGE	1. BI4486-RHD-XX-XX-RP-Z-0001-Beheerplan De Eem 2023-2032 P01.2 Zonder kosten Baggeren en Vervanging kades) 2. Bijlage bij statenbrief met kaart van de Eem.		

Geachte dames en heren,

Essentie/ samenvatting:

Wij hebben het beheerplan voor het vaarwegbeheer en nautisch beheer van rivier de Eem vastgesteld. In het nieuwe beheerplan wordt meer aandacht besteed aan belangen van verschillende stakeholders. Vóór 2027 wordt een gebiedsagenda voor de Eem opgesteld. Het beheer en onderhoud van de Eem zal de komende jaren meer kosten, vooral doordat prijzen van materialen de afgelopen jaren hard gestegen zijn.

Inleiding:

De rivier de Eem begint in Amersfoort en mondt uit in het Eemmeer. Met een lengte van ongeveer 18 kilometer stroomt deze rivier in zijn geheel door de provincie Utrecht en wordt gevoed door de beken vanuit de Gelderse Vallei en het Valleikanaal (zie kaart in de bijlage).

De provincie Utrecht (hierna: de provincie) voert mede namens de gemeente Amersfoort en het Waterschap Vallei en Veluwe (hierna: het Waterschap) het vaarwegbeheer en het nautisch beheer van rivier de Eem uit van het Eemmeer tot aan het Valleikanaal. Dat betekent dat we ervoor zorgen dat de vaargeul voldoende diep en breed is voor vrachtschepen en gemotoriseerde toeristische vaartuigen. Ook zorgen we ervoor dat verkeersborden langs de vaarweg worden onderhouden en dat de vaarweg vrij wordt gehouden van obstakels. Om deze reden voeren we twee keer per week vaarweginspecties uit.

In het beheerplan houden we rekening met de vier functies van de Eem:

- Gebruik voor de beroepsvaart (vaarwegklasse CEMT III, RWS-norm M4);
- Gebruik voor de recreatievaart en recreatie op de oevers (recreatievaartklasse BM: ontsluitingswater motorboten);
- Onderdeel van het NNN (Natuurnetwerk Nederland) en status als KRW-waterlichaam (Kaderrichtlijn Water);
- Onderdeel van de waterhuishouding.

Toelichting:

Met het nieuwe beheerplan de Eem worden inrichting en beheer beter afgestemd op het actuele gebruik en wensen van stakeholders:

- Bij de volgende vervanging van een houten damwand door een stalen damwand willen we onderzoeken of een minder hoge damwand ook voldoet en of een natuurlijker inrichting mogelijk is. Dit is kostenverhogend, maar hiermee komen we wel tegemoet aan de wensen van recreanten, het Waterschap en de gemeente Amersfoort.
- Daarnaast worden veiligheidsvoorzieningen verbeterd en wordt gekeken of de fauna uittreedplaatsen (FUPs) verbeterd kunnen worden.
- Daarnaast hebben we plannen voor experimenten met golfdempende voorzieningen in de inkassing van de stalen damwand.

We verwachten dat deze maatregelen een positief effect hebben op de beleving van recreanten, veiligheid voor te water geraakte personen en dieren en natuurwaarden.

Het Waterschap is verantwoordelijk voor waterveiligheid, waterkwantiteit en waterkwaliteit. De gemeente Amersfoort beheert het stuk van de Eem tussen de Koppelpoort en het Valleikanaal. Deze taken vallen buiten de scope van het beheerplan.

Participatie

Het project is in maart 2022 gestart met een analyse van de wet- en regelgeving, van beleid en het afnemen van interviews met interne en externe stakeholders. Deze laatste groep bestond uit vertegenwoordigers van de aanliggende gemeenten, bedrijven langs de Eem en gebruikers van de Eem (beroepsvaart en recreatie) De input van alle stakeholders is waar mogelijk verwerkt in het beheerplan.

Sommige wensen van stakeholders zijn onverenigbaar. Daarom hebben wij een bestuurlijke uitgangspuntennotitie op laten stellen. Deze is op 13 februari 2023 vastgesteld in overleg van gedeputeerde Schaddelee met de portefeuillehouders van het Waterschap en de gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Eemnes en Soest. De wensen van stakeholders worden in de nog op te stellen gebiedsagenda opnieuw afgewogen.

Zwemmen in de Eem

In de regio is een tekort aan zwemwater. Om daar verbetering in aan te brengen is er inmiddels een zwemwateronderzoek uitgevoerd waarvan de uitkomsten momenteel worden beoordeeld. Er wordt nu illegaal gezwommen in de Eem. In het beheerplan staat dat gemeenten alternatieven gaan zoeken en dat er een plan voor communicatie en handhaving van de regels op en om de vaarweg moet komen. Zwemmen in de Eem is verboden vanwege de veiligheid: zwemmen in een vaarweg is verboden. Bovendien is de waterkwaliteit onvoldoende. Stel dat nu maatregelen worden getroffen om nieuwe vervuiling te voorkomen, zal het door uitspoeling nog decennia duren voordat de kwaliteit wel zou voldoen. In het beheerplan staat dat gemeenten alternatieven gaan zoeken en dat er een plan voor communicatie en handhaving van de regels op en om de vaarweg moet komen.

Communicatie

Wij sturen het vastgestelde beheerplan ter informatie naar de stakeholders.

Financiële consequenties:

Op basis van het beheerplan hebben we een globale kostenraming voor het beheer en onderhoud van de Eem voor de periode 2023-2027 laten maken.

Exploitatie

Het vaarweg- en nautischbeheer van de Eem en de baggerwerkzaamheden staan als regulier onderhoudswerkzaamheden in het Meerjarenonderhoudsplan Mobiliteit (MOPM) opgenomen.

Als gevolg van kostenstijgingen door inflatie en marktontwikkelingen verwachten we op dit moment voor de periode 2023-2027 circa €290.000 extra budget nodig te hebben voor deze reguliere onderhoudswerkzaamheden. Dit extra budget wordt u via de P&C cyclus voorgesteld en opgenomen in het MOPM.

Investerings

Daarnaast heeft u krediet verstrekt voor het vervangen van damwanden. We verwachten op basis van de globale kostenraming uit het beheerplan voor de periode 2023-2027 circa €2,2 miljoen extra nodig te hebben. Deels om de gestegen staalpijzen te compenseren en deels om de extra maatregelen uit het beheerplan voor natuur en veiligheid te betalen.

Het extra benodigde investeringskrediet wordt u via de P&C cyclus voorgesteld en opgenomen in het Meerjareninvesteringsplan Mobiliteit (MIPM)

De ontwikkeling van de energie- en staalpijzen is door de geopolitieke situatie erg onzeker. Daarnaast moeten maatregelen nog verder worden uitgewerkt. Daardoor zijn ook de bedragen in het beheerplan onzeker.

De gemeente Amersfoort en het Waterschap dragen ongeveer de helft van de bovenstaande kosten bij. We verwachten daarom circa de helft van de bovengenoemde bedragen als inkomsten te ontvangen.

De gemeente en het waterschap dragen niet bij aan de personele kosten van de provincie.

Vervolprocedure/ voortgang:

Het beheerplan wordt ter instemming aan Burgemeester en Wethouders van Amersfoort en het dagelijks bestuur van het Waterschap Vallei en Veluwe aangeboden.

Tijdens het totstandkomingsproces bleek dat er behoefte is aan een gebiedsagenda voor de rivier, waarin functies integraal worden afgewogen en waarin ook maatregelen rondom de vaarweg worden meegenomen. Het maken van een gebiedsagenda is als opdracht in het beheerplan opgenomen. In 2027 wordt het beheerplan geëvalueerd en waar nodig aangepast aan de dan opgestelde gebiedsagenda. Wij zullen u hierover informeren.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen